

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za četr let K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nemčijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in Ameriko K 48.—.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglesi in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

Našim naročnikom.

Zaradi vedno naraščajočih izdatkov smo prisiljeni s prvim avgustom zvišati ceno »Napreju« za 50 vinarjev na mesec ter posamezne številke na 20 vinarjev. Neradi napravimo ta korak, ker poznamo obupne razmere slovenskega delavstva, ali v interesu lista in vsega našega gibanja moramo to storiti, ker sedanji naši dohodki ne zadostujejo ogromno naraščajočim izdatkom.

Ostala ljubljanska dnevnikarja, ki imata povsem drugačno gospodarsko podlago, sta bila prisiljena, da sta v kratkem času že trikrat zvišala naročnino. Zato smo prepričani, da bodo vsi naši naročniki uvaževali naše razmere ter ta povišek radevolje žrtvovali, ker vedo s kakšnimi težavami se mora boriti delavsko časopisje v sedanji vojni dobi.

Naročnina za »Naprej« bo od prvega avgusta t. l. veljala:

za celo leto . . .	K 42.—
za pol leta . . .	K 21.—
za četr let . . .	K 10.50
za en mesec . . .	K 3.50

Posamezna številka stane 20 vinarjev.

Vsi naročniki, ki imajo naprej plačano naročnino, morajo doplačati primanjkljaj, sicer se jim bo list pošiljal le toliko časa, dokler poteče vplačana zvišana naročnina. Obenem obveščamo vse, da se mora naročnina vedno naprej plačevati.

Upravništvo.

Vseslovenski delavski dan.

Popoldansko zborovanje.

Dvorana v »Mestnem domu« je bila polna. Delegatom se je pridružilo veliko število sodrugov domačinov, a zlasti so bile prav dobro zastopane sodružice. Vsaj ni to nič čudnega. Na dnevnem redu je bila prehrana in je to vprašanje, ki zanima sicer vse, toda najbolj naše žensstvo.

Zborovanje je otvoril sodrug Kopač. O aprovizaciji je pa poročal sodrug

A. Kristan.

V daljšem govoru je pojasnil neznosnost sedanjih aprovizačnih razmer. Ljudstvo ne more več prenašati bede, v katero ga je pahnila vojna. Vlada pa nima moči, da bi izvršila kaj resnega v korist najsiromašnejših slojev prebivalstva. In prav tem slojem se mora pomagati. Bogatin si zna pomagati sam in mu vlada ne odreka kljub temu podpore. In prav raditega, ker se jemlje pri nas vse preveč v poštev vse dobre in slabe želje naših bogatinov, smo zašli tako daleč, da ne moremo več ne naprej ne nazaj. Položaj je skrajno resen. Ljudstvo nima kaj jesti, nima obleke in nima kuriva za zimo. Tako daleč smo prišli, da so delile gotove aprovizačne komisije mineralno vodo kot edino stvar, ki so jo imele na razpolago za ljudske želodce. Ako ni to dovolj jasen dokaz o resnosti položaja, ako nam ne pove to dovelj, potem res ne vem, česa bi bilo še treba, česa bi še čakali, da pride in nam odpre oči. Nahajamo se v barki, ki se potaplja in katere kapitan vprije: kdor more naj se reši! Tak je naš žalosten, skrajno žalosten položaj, ki je napel naše živce do skrajnosti. Kamorkoli se ozremo, povsod vidimo sliko ene in iste mizerije. Povsod vidimo solze, povsod ljudstvo vzdihuje v skrbeh za naslednje dni. Kaj nameravajo pravzaprav z nami? Ali nas hočejo res izstradati tako močno, da bomo na cesti gladi poginjali? In ako nas hočejo, ne smemo mi dovoliti, da bi rav ali z nami na tak nečloveški način. Pravzaprav bi bil že skrajni čas, da bi dejalo ljudstvo: dosti. Do tu je šlo, naprej ne sme iti več. Pa bo stopil prej ali slej na dan tudi ljudski »dosti« in tedaj gorje vsem izkoriščanim in izkoriščevalcem. Naša barka se potaplja. Ako so naši vladni faktorji slepi in ne vidijo tega, ni naša krivda. S to svojo slepoto si prevzamejo na svoje rame tudi odgovornost za vse posledice, ki lahko nastanejo iz sedanjih nečloveških razmer.

Vzrok, t. j. poglavitni vzrok pomanjkanja je pač le vojna. Vojni naredimo konec in konec bo sedanjim razmeram, o katerih se ne more trditi, da so ustvarjene za človeka. In toliko časa, dokler bo trajala vojna, smemo imeti le malo ali prav nobenega upanja na izboljšanje položaja v prehrani. Da je pa prišlo tako daleč, da smo jo

zavozili do skrajnosti, so vendarle krive naše vlade in njihova globoka nesposobnost. Sicer je nesposobnost naše birokracije stara slava, vendar so jo zavozili v prehrani kakor še nikdar. Da se pomore ljudstvu vsaj za silo, naj bi se vsaj poskrbelo za enakomerno razdelitev pridelanega blaga in naj se prepreči bogatini, da si lahko pomaga z denarnico v roki. Enakomerna razdelitev pridelanega in razpoložljivega blaga je predpogoj vsakršnemu resnemu aprovizačnemu delu. Za tem gredo tudi predlogi, ki so jih stavili socialno demokratični poslanci v parlamentu glede na pospravo in razdelitev pridelkov, transport in centralno gospodarstvo. Predlog je izdelan precizno, in če bi se v tem okviru uredila aprovizacija, bi se razmere olajšale, ker bi se izvedla enakomerna razdelitev. (Predlog smo priobčili v uvodniku v »Napreju« dne 23. t. m.).

Vlada se bo seveda izgovarjala radi bojzani pred veleposestniki. Toda delavstvo nima več ničesar izgubiti in je vsled tega pripravljeno zagovarjati svoje stališče, z vsemi močmi. Vlada je imela pogum odvzeti delavcu svobodo, odtrgati ga s silo od svoje domovine in ga spraviti v rudnike v oklepe vojaških zakonov in tam delaj. Z nobenim slojem prebivalstva se ni ravnalo tako, kakor z delavskim. Ali nima zato delavstvo dolžnost zahtevati, da se ravna z vsemi enako in da se da enako vsem onim, ki delajo na polju enako kakor onim, ki delajo v rudnikih, na železnici in v drugih obratih. Bogatim kmetom naj se blago konfiscira, da ga ne bodo prodajali prekupčevalcem za oduševane cene. Nobenega povoda ni, da bi trpelo delavstvo več nego drugi sloji. Vojna bremena naj bodo med vse sloje enakomerno razdeljena. Zato je treba redu v prehrani. In ako ne bomo imeli reda v aprovizaciji niti prihodnje leto, (mejklic: Ja, koliko let pa bo vojna še trajala) bomo živeli še slabše dni nego letos.

Kar dobimo danes od aprovizacije za mesec dni, zadošča komaj za tri dni. Vendar je res, da se dobi za drag denar vse, kakor v mirnih časih. Ako je mogoče imeti blago za drag denar, bi se ga moralo dobiti tudi poceni. Znamenje je pač, da blago je, da je pa skrito in pristopno le onim, ki imajo polno listino. Ako bo sprejela zbornica predlog socialističnih poslancev glede aprovizacije, pridemo vsaj do pravične razdelitve blaga in bo s tem odpravljena vsaj ena zapreka, ki je bila na poti pametne prehranjevalne politike.

Za delavstvo je važno, da sede njega zastopniki v aprovizačnih komisijah. Vsaj je dano v tem jamstvo, da se bo pravilno razdelilo vsaj to, kar je na razpolago. Potrebno je pa tudi radi dejstva, da bomo imeli težkoče v prehrani tudi po vojni. In mi se moramo pripraviti tudi na dobo po vojni, ki bo za delavstvo morda še hujša kakor sedanja.

Ako smo na slabem glede prehrane, smo na slabšem glede obleke, obuval in glede kuriva. Tako imamo n. pr. na razpolago 1 hlače za Jesenice in 1 hlače pridejo tudi na Idrijo. Obuval ni, kuriva ni. Gladni, nagi in bos brez tople izbe. To je žalostna slika našega položaja, slika hudih časov, ki ne bi prišli, da je bilo delavstvo ob pravem času zavedno in združeno v proletarskih organizacijah. Delajmo sodrugi po svojih močeh, da si izboljšamo položaj vsaj, v kolikor se da. Združimo se tesno v naše organizacije, da si zgradimo moč, v imenu katere bomo vršili posel nam v korist. Up na trajno in temeljito izboljšanje prehranjevalnih razmer je, dokler traja vojna, neopravičen. Vedno bo slabše in bo prišlo gotovo do ure, ki bo pela gorje nam in onim, ki so to gorje zakrivali. (Odobranje).

Za A. Kristanom je poročal sodrug

Petejan

o organizaciji. Situacija je obupna. Imamo le up, da pridemo morda še kedaj do boljših časov. Organizacija je glavna opora vsemu delavskemu gibanju in podlaga dobre aprovizacije. Delavstvo se ima zahvaliti le svoji organizaciji, ako se ga je pričelo upoštevati bolj nego prej, dokler še ni bilo organizirano. Brez organizacije ne da kapitalizem delavstvu ničesar. Iz usmiljenja ne dobimo ničesar. Vse si moramo izvojevati. Čim močnejša bo delavska organizacija, tem močnejše in plodovitejše bo delavsko gibanje. V nadaljnjem svojem lepem poročilu opisuje sodrug Petejan uspehe in dolžnosti naših organizacij na gospodarskem, strokovnem, kulturnem in političnem polju. Že sedaj bi potrebovalo delavstvo vse močnejše or-

ganizacije. Po vojni jih bomo potrebovali še bolj krvavo. Imeli bomo ogromno brezposelnost, ki jo bo industrija znala izkoriščati proti delavstvu. Delavstvo je pa krvavelo v tej vojni najbolj. Zato ima dolžnost, da zahteva potom organizacij, naj se skrbi sedaj in po vojni v prvi vrsti zanj. Naloge naše so kompleksne in ogromne. Zato je naša dolžnost, da izpopolnimo naše organizacije, da si zgradimo temelj, na katerem bomo gradili naše delo v blagor proletariata. Za delavstvo je seveda tudi važno vprašanje tiska. Delavstvo čitaj delavski tisk, ki mora postati bogat v vseh ozirih. »Naprej« naj zaide v vsako delavsko kočjo in vsak delavec naj ga bere s ponosom in prepričanjem, da vrši tudi s tem del svoje proletarske dolžnosti. Mnogo je še delavcev, ki imajo napačne pojme o delavskem gibanju baš radi tega, ker ne čitajo delavskega časopisja. Z organizacijo moramo ojačiti torej tudi naše časopisje, okoli katerega naj se zbirajo naši sodrugi in srkajo iz njega energijo in pogum za nove boje.

Sodrug Bukšeg iz Zagreba pozdravi shod v imenu hrvaških sodrugov. Tudi na Hrvaškem so razmere bolj nego žalostne. Tam se vse rekvirira tako, da ne ostane za domače prebivalstvo skoro ničesar. Sicer je pa postalo že vse nepošteno. Ljudje so izgubili vero v moralno, ki tvori temelj meščanske družbe. Tatvina je že postala obligatno pravo. Nahajamo se na robu moralnega, duševnega, socialnega in gospodarskega poloma. Naša dolžnost je, da obvarujemo delavstvo pred splošnim polomom. Morno ga čuvati, ker je to naša dolžnost. Čuvali pa ga bomo le s tem, da ojačimo svoje organizacije, ker so organizacije ključ vsega našega dela.

Golanek iz Trsta se veseli vseslovenskega delavskega dne, ki je stajajo pokazal, da živi v naši stranki zdravo jedro. Naprej po začrtni poti in prišli bomo gotovo do cilja.

Čobal iz Zagorja govori o demokratizmu in označi imenitno razliko med delavskim in meščanskim demokratizmom. Sedaj se operira s to idejo samo zato, da bi se odtrgalo delavce od naših organizacij. Tega ne smemo pustiti, da se zgodi.

Sitter iz Trbovelj govori o škandaloznih razmerah tamkajšnje prehrane. V rudnikih ne delajo več ljudje marveč skeletni. In zdravniki ravnajo kakor s simulanti z delavci, ki so res bolni od slabe hrane in tako šibki, da umirajo na cesti.

Regent iz Trsta govori o žalostni usodi, ki sili žensstvo v obrate, ki niso ustvarjene za žene. Žena je postala enakopravna z moškim v suženjstvu. Tako si kvarimo bodoči rod in se jemlje mladini edino srčno materinsko skrb. Tu nas čaka še ogromno delo, ki se ga bomo morali oprijeti z vso resnostjo, ako nočemo, da bo žena nehala biti mati in da postane orodje kapitalističnih spekulacij.

Nadalje so govorili še sodrugi Rinaldo (Trbovlje), Kopač (Ljubljana), Pečnik (Zidani most in Črno logar z Jesenic. Vsi govorniki od prvega do zadnjega so poudarjali potrebo organizacije in močnega delavskega tiska. Vsak je vedel tudi povedati, kaj zanimivega iz svojega kraja, zanimivosti sedanjih neznosnih razmer, katerim zamore narediti konec le vojna in resno delo delavstva v okviru naših socialno demokratičnih organizacij.

Popoldansko zborovanje, ki je uspelo najsijajneje, je zaključil sodrug A. Kristan s pozivom na zaupnike, naj gredo sedaj vsak v svoj kraj izvršit delo, ki nam ga nalaga čas in stranka. Navzoči so se razšli z živio-klici na Internacionalo in na socialno demokracijo.

Zvečer se je vršil prijateljski sestanek v hotelu Bellevue ob udarjanju tamburaškega zbora »Triglav«.

Vseslovenski delavski dan je res pokazal napredek stranke, s katerim smemo biti zadovoljni vsi, ki nam je na srcu blagor in prospeh delavstva in pa razvoj naše stranke, ki mora postati kmalu odločujoči faktor v narodu.

Sedaj pa na veselo delo!

Pruski militarizem.

Svet vidi, da se je v Nemčiji oživelo tekom enega leta staro nasprotje, ki se je pokazalo vselej, kadar je Pruska imela odločevati med vojno in mirom. Nasprotje, ki je razdvojilo leta 1866. v Nikolsburgu in leta 1871. v Verselju Moltkeja in Bismarcka, ki je konec osemdesetih let tekom bolgarske krize razdružilo državnega kanciera in šefa generalnega štaba, nasprotje med civilno

vlado in generali, izmed državniki in vojskovodji. Leta 1866. in 1888. so — k sreči v prilog Nemčiji — zmagali državniki nad vojskovodji. Takrat je bil seveda Bismarck, ki se je protivil generalom; to pot stoje nasproti državniki kalibra grofa Hertlinga in uboga gospoda Payerja proti vojskovodjem iz vrste Hindenburgov in Ludendorfov. Tedaj seveda ni bil več mogoč nikak dvom, na kateri strani je resnična moč, odločilno vodstvo. Toda vsekakor je veljal, ali s pravico ali krivico, gospod Kühlmann kot moč, ki je razumela pridobiti civilni vladi vendar nekoliko vpliva, nekoliko veljave tudi proti vrhovnemu armadnemu vodstvu. Sedaj je odšel Kühlmann in na njegovo mesto je stopil admiral, ki ga smatrajo kot zapupnika vrhovnega armadnega vodstva. Kako razume svet to izpremembo osebe? V nevtralnih in sovražnih državah vidijo v tej izpremembi osebe dokaz popolnega brezmejnega podvrženja civilne vlade pod vojaško moč, popolne zmage politike, ki računa le nasilo in s to tedaj more skleniti mir, ki se hoče podvreči silii! Brez dvoma: s to izpremembo osebe, ki ni nikaka izprememba sistema, se je v resnici, kakor pravi »Berliner Tagblatt«, ugasnila zadnja lučica miru!

Morda bodo v Nemčiji in v Avstriji sedaj vendarle uvideli, kaj svet imenuje »pruski militarizem«. Ako Nemeč govori o militarizmu, tedaj misli na brambno ustavo: na sistem stalnih armad v nasprotju z ljudsko brambo. V tem smislu nimajo seveda Anglija, Francija in Italija nič manj militarizma kakor Nemčija. Samo da oni rabijo besedo militarizem v popolnoma drugem smislu; oni ne zaznamujejo s to besedo kake brambne ustave, temveč sistem politične razdelitve moči: sistem, v katerem armada ni orožje države, temveč njena gospodarica. Tako je Herbert Spaner opisoval militarizem kot državno obliko, ki se menjava po industrializmu: militarizem, to je vlada vojaške gospodske kaste nad državo, podvrženje ljudstva pod orožno silo, opremljeno visokost v notranjščini, agresivna, le orožni sili zaupajoča, vedno k orožju pripravljena politika na zunaj. Industrializem nasprotno pomenja samovlado za pridobitno delujočega naroda, podvrženje vojaške sile pod civilno vlado, vpostavljenost vsled zaupanja ljudstva, parlamentarna vladna oblika v notranjščini, mirovna, le prosto izmenjavo blaga med narodi zasledujoča politika na zunaj. Te predstave najprijetnejših angleških modrijanov postajajo žive pri Angležih, ako govorijo o »pruskem militarizmu«. In v tem smislu ne sodi Anglež krivično, ako imenuje Prusko-Nemčijo vtelesenje militarizma. Moč angleških, ameriških, francoskih in italijanskih generalov ne sega čez okrilje armade. Odločitve o vojnih ciljih in mirovnihih pogojih, presoja med orožno silo in mirovno državno umetnostjo pristojna povsod le vladam, ne pa vojskovodjem. Generali so povsod le organi države, ki vodijo armade in bijejo bitke, ako in kolikor časa smatrajo državniki, da bo padla odločitev z orožjem, nikjer gospodje države, ki določajo cilje in sredstva svoje politike. Le v Pruski-Nemčiji je drugače. Le tam so mogoči dogodki, ki so povzročili padec Kühlmannov. Ves svet vidi njegov padec kot najpopolnejšo zmago »pruskega militarizma«, kot brezkončno zmago onih, ki smatrajo, da se vse doseže le potom meča. Bismarck je nekoč rekel, da je oni slab vojak, ki se ne upa premagati ves svet in ki nima poželjenja po vedno novih bitkah. Toda ravno zaradi tega, je svaril Bismarck, ne smemo pustiti odločevati vojaka o vojni in miru. Na Nemškem so pa sedaj vojaki, ki odločajo! Nihče ne more misliti, da bo mogel admiral Hintze nasprotovati Ludendorfu, kakor je stal Bismarck nasproti Moltkeju. In radi tega je zmaga generalov nad gospodom Kühlmannom v vsem svetu izbrisala zadnje upanje, da je mogoč skorajšen mir!

In Avstro-Ogrska ne more molčati k tem dogodkom. Ne dvomim, da vladajoči v naši državi hočejo mir. Gospodarske, socialne in politične razmere, v katerih živimo, jim nudijo dovolj podlage, da hočejo kolikor mogoče kmalu končati vojno. Toda s pobožno željo, ki si ne upa izbirati sredstev k cilju, ni pomagano nikomur. Kar potrebujemo, je ugotovitev ciljev, za katere se borimo in preko katerih ne bomo nadaljevali vojne. Saj je govoril grof Czernin: »Ne bojujemo se za nikake imperialistične, a neksionistične cilje, ne za lastne, ne za nemške«; v svojem delegacijskem govoru je trdil, da hoče Avstro-Ogrska le »brani predvojskino posestno stanje njenih zaveznikov«. Sedaj, ko dobiva v Nemčiji trdnjša tla stranka, katere vojni cilji segajo preko »predvojskinega posestnega stanja«, se mora jasno in natančno določiti, ako so tudi sedaj še v Berlinu in na Dunaju edini o cilju in trajanju vojne. Mi potrebujemo razpravljanje z Nemčijo, toda ne samo »o poglobitvi in izpolnitvi« zveze, ne le o poliskem vprašanju, temveč razpravljati treba predvsem, za kakšen cilj se borimo in na kateri meji se ima vojna vendarle končati. Kajti končno ne morejo tudi najstrastnejši zagovorniki zveze v Avstriji trditi, da nam ima nemško armadno vodstvo edinole predpisovati, zakaj in kako dolgo se moramo bojevati.

Politični pregled.

— Cesar Karel in rumunski kralj. Akcija cesarja Karla pri rumunkem kralju, ki je obtojala v tem, da je naš cesar poslal na rumunski dvor štabnega častnika z ustmenim sporočilom za rumunskega kralja, je v Berlinu

in na Dunaju vzbudila veliko pozornost. Splošno se je mislilo, da je ta korak bil storjen v sporazumu z nemškim diplomatskim vodstvom, ali pa da je nemška diplomacija bila o tem obveščena. Berlinska »Tägliche Rundschau« poroča sedaj, da je akcija cesarja Karla nemško diplomatsko vodstvo presenetila in da tudi dunajski vplivni krogi niso nič vedeli o tem.

— Interpelacije o slovenskih zadevah. V zadnji seji poslanske zbornice je vložil poslanec Ribač interpelacijo zaradi preganjanja prožnega mojstra južne železnice Iv. Škerjncja v Trstu, poslanec dr. Korošec pa zaradi denunciacije deželnovladnega svetnika Viktorja Parme in zaradi preganjanja slovenskega slikarja Ferdinanda Vesela.

— Kaj je Hussarek obljubil nemškimi radikalcem. Kakor znano, so nemški radikali pred glasovanjem o proračunskem provizoriju v poslanski zbornici takorekoč v zadnjem trenutku sklenili, glasovati za vladno predlogo. Nemški listi poročajo, da je ministrski predsednik pridobil nemške radikale z obljubo, da jim žrtvuje grofa Schönborna kot predsednika češke deželne upravne komisije, ki odstopi že v teku štirih tednov. Istočasno se komisija tudi razdeli v dve narodni sekciji, nemško in češko. Nadalje se v istem času tudi končno reši vprašanje trutnovskega okrožnega sodišča. Okrožni glavarstvi v Litomeřicah in v Pragi se ne ustanovite šele s 1. januarjem prihodnjega leta, kakor je bilo prvotno določeno, temveč že 1. decembra letos; vsa ostala okrožna glavarstva pa s 1. januarjem 1919. Poljedelski minister grof Silva-Tarouca je napram poslancem baje izjavil, da izstopi iz kabineta, če bi se take koncesije res izvršile.

— Nemci izdali Francozom Hindenburgov napadalni načrt. Z Dunaja poročajo, da je sedaj s sigurnostjo dognano, da se je maršalu Fochu zaradi tega posrečilo, odbiti nemški velenapad, ker je bil natančno poučen o nemškem napadalnem načrtu. V nemškem glavnem stanu se vršijo stroge in obširne preiskave. Osumljenih je cela vrsta generalov in generalštabnih častnikov, da so za visoko ceno prodali Franciji in Angliji nemški ofenzivni načrt.

— Ali tvori podmorska vojna še nevarnost za Anglijo? Brlinski zastopnik »Kölnische Zeitung« je imel razgovor z načelnikom nemškega admiralnega štaba pl. Holtzendorffom. Vprašal ga je najprej, ali je pripravljen zavzeti stališče napram trditvam angleških državljanov in admiral Jellicoe, da je podvodniška vojna ponosna in da ne pomeni nobene nevarnosti več za Anglijo, ker ententa sproti nadomešča vse izgube, oziroma uniči več podvodnikov, kakor jih je mogoče zgraditi. Admiral je odgovoril med drugim: Vaše ravnokar navedene trditve so neprimerne in se bodo tudi izkazale kot neresne. Dejstvo je le, da je v preskrbovanju nasprotnikov vsled polastitve nevtralnih ladij nastopilo začasno zboljšanje. Nasprotnikom prizadejaja vrednostna izguba na ladjah in blagu presega 50 milijard kron. Angleška ladijska prostornina je padla na stanje leta 1900. Čim dalje bo trajala vojna, tim sigurnejše bo padalo gospodarsko vodstvo Angležev in prehajalo na druge, predvsem na Združene države in Japonsko. Mi smo potopili zadnje leto za 330.000 ton več kakor jih je bilo zgrajenih za entento. Glede zapore Ostenda in Zeebrügge je izvajal admiral Holtzendorff med drugim: Sicer hrabro izvedeni zaporni poizkusi so se izjalovili. Izhodi so za promet odprti. Kratkotrajno: Podvodniška nevarnost za naše nasprotnike ni odstranjena.

— O politiki po vojni. Parlamentarni sodruđnik londonskih »Daily News« poroča, da se je v petek popoldne v poslanski zbornici pod predsedstvom liberalnega zastopnika Chancelera vršilo posvetovanje. Poslanec Lie Smith je prečital manifest o politiki za čas med vojno in po vojni. Manifest je bil soglasno odobren. V manifestu se izjavlja, da se pri bodoči mirovni ponudbi mora zahtevati brezpogojna vrnitev Belgije kakor tudi uresničenje prvotnih obveznosti, za katere je Anglija vstopila v vojno. Manifest apelira na zaveznike, da revidirajo dogovore in določbe o državnih carinah ter svari radikale, ker bi se sicer izjalovila vsa pričakovanja o zvezi narodov. Sprejeta je bila nadalje poslanca Horsleya resolucija, v kateri skupščina protestuje proti uvedanju carinskih pogodbosti po vojni, katere bi pomenile smrtni udarec za mednarodno zvezo. Končno se pozivljejo radikali, da se pridružijo temu protestu. Za dobo po vojni zahteva manifest delno oddajo premoženja; s čemer bi se poravnali vojni dolgovi, ter navaja končno štirideset zahtev, tičočih se politike po vojni. Med drugim se zahteva: odprava plemiških naslovov, odprava službene dolžnosti, ravnopravnost obeh spolov in splošna uvedba homerula.

— Holandska in Nemčija. Tiskovni urad v Haagu poroča, da je bil nadaljnji uvoz zgodnjega krompirja v Nemčijo ustavljen, ko je bilo odpravljenih že nad 1000 vagonov krompirja. Izvoz je bil ustavljen zaradi tega, ker potrebuje Holandska krompir za lastno potrebo. Vsled tega Holandska iz Nemčije ne dobi cele dogovorjene množine 50.000 ton premoga, katero je bila Nemčija dovolila kot odškodnino za krompir.

— Ententa in Rusija. Reuterjev urad poroča o name-rah entente v Rusiji: Iz besedila neke pogodbe med aliranci in pokrajinskimi svetom murmanskega ozemlja se da jasno spoznati, da so cilji entente glede Rusije popolnoma nesebični in da ne zasledujejo nikakih teritorialnih namenov. Anglija, Francija in Združene države imajo le

namen, obnoviti Rusijo in jo osvoboditi nemškega gospodarstva. Zato so aliranci nastopili na murmanskem ozemlju, da preprečijo, da bi prišel kak del murmanske obali v roke sovražniku in da po možnosti uvažajo živež. Tudi bodo podpirali Čeho-Slovake v raznih delih Rusije in Sibirije, da ne postanejo žrtev nemške zarote, ki ima za cilj uničenje te armade.

— Splošna mobilizacija v Rusiji. Angleški tiskovni urad javlja, da se je splošna mobilizacija v Rusiji začela dne 17. julija. Mobilizirani delavci so te dni zborovali v Petrogradu in sklenili, da hočejo braniti uspehe oktober-ske revolucije.

— Stavka municijskih delavcev na Angleškem. Na Angleškem je izbruhnila stavka municijskih delavcev, ki od dneva do dneva narašča. Kakor poroča »Stockholm Tidningen« iz Londona, je konferenca v Leedsu, na kateri je bilo zastopanih nad 300.000 delavcev, sklenila, da se proglasi splošna stavka, ako vlada ne opusti svoje namere glede prisilnega nameščenja. V okrožju Birmingham stavka že nad 100.000 delavcev.

— Pred novo ofenzivo entente. Maršal Foch je povabil člane parlamentarnega armadnega odseka na fronto. V četrtek so prišli člani odseka v francoski glavni stan, kjer jih je sprejel Foch zelo prijazno in je izjavil, da bodo sedaj imeli gospodje priliko biti priče odločilni in najvažnejši fazi svetovne vojne. Foch upa, da bo združeno francosko-angleško-ameriško orožje v bližnjem času doseglo znamenito svetovnovajno zmago nad Nemci.

— Kitajska intervencija v Sibiriji. Iz Tientsina se brzojavno poroča: Na seji v vojnem ministrstvu je kabinet odločil, da se bo tudi Kitajska udeležila intervencije v Sibiriji.

Dnevne beležke.

— Naše upanje. Približno pred dvema letima — bilo je leta 1916. — je meščansko časopisje z gotovo priljubljenostjo pisalo o lakoti v ententinih deželah in se razveseljevalo nad draginjo, ki je dosegla tedaj v njih deželah komaj petdesetodstotno višino. Seveda so Angleži in Francozi srečno preboleli to, v primeri z našo tisočodstotno draginjo, vendar malenkostno zvišanje cen. Zakaj pa sedaj nič ne pišejo o revoltah v Parizu radi zmanjšane porcije špargeljev ali radi zmanjšanja racije kalifornijskega kompota? In kaj sporoča danes angleški živilčni kontrolor? Aprovizacija slanine in masti je sedaj nepotrebna, ker je na trgu dovolj slanine in masti in so tudi zanaprej zajamčene velike rezerve tega blaga. V poljubni množini je mogoče kupiti in nabaviti si slanino in gnjati. — Seveda ne dobimo mi od vse te množine blaga, s katerim danes razpolaga ententa, prav nič. Pač pa se »troštamo« s tem, da bomo deležni teh »nedosegljivih« do-brot po vojni enkrat, zakaj tedaj, upamo, bodo nastopile tudi pri nas zopet redne razmere! Do tedaj pa — »vztrajati!«

— Uporabljanje delovnih moči pri zbiralnih kadrih. Sociano demokratični poslanci so vložili na domobranskega ministra vprašanje, ali mu je znano o brezmišelnem načinu uporabljanja delovnih moči pri zbiralnih kadrih in ali je pripravljen, da se odpravijo nedostatki. V interpelaciji se omenja zbiralni kader v Thalerhofu pri Gradcu, kjer tabori okrog 1500 mož, od katerih je okrog 1000 mož profesionistov. Znano je, kako pomanjkanje vlada v civilnih obratih na kvalificiranih delovnih močeh. Vendar se v teh kadrih brezmišelnost uporablja kot delovne moči.

— Prodaja ukrajinskih konj. V petek, dne 2. avgusta t. l. ob 10. uri dopoldne se bo vršila prodaja ukrajinskih konj pred jahalnico poleg Nušakove vojašnice v Trnovskem predmestju v Ljubljani. Konji so lastnina »Kranjskega deželnega mesta za vnovčevanje živine v Ljubljani« in jih lahko dobi vsakdo, izvzemši prekupceve. Kupnino bo treba takoj plačati. Povodec (halftro) naj vsakdo prinese s seboj. Konje prodajajo tudi sicer vsak dan in se je zglasti v pisarni na Turjaškem trgu štev. 1.

— Predlog za zvišanje preskrbninske podpore. Socio-alno demokratični poslanci Sever in drugi so vložili predlog, naj se radi naraščajoče draginje preskrbninska podpora zviša od 2 na 3 K, od 1.80 na 2.70 K in od 1.60 na 2.40 K in da se najvišja meja od 12 K za družine z več otroki črta.

— Toča na Vrhniki. Na Vrhniki in v okofici je napravila zadnje dni toča veliko škodo na polju in vrtovih. — Požar. Na Dolu pri Borovnici je pogorel železničarju Jakobu Krašovcu nov z žitom in senom obložen kozolec in skedenj. Zažgali so baje otroci.

— Ljubljansko učiteljstvo je v petek, dne 26. julija sprejelo sledeče resolucije: 1. Merodajne korporacije, to so: Mestni magistrat, mestni in deželni šolski svet se pozivljajo, da izposlujejo s prihodnjim šolskim letom izročitev vseh ljubljanskih ljudskošolskih poslopij svojemu namenu. Popravilo in snaženje tri leta drugim svrham služočih in skoro sedaj že leto praznih poslopij je treba izvršiti takoj, sicer bi bila primorana ljubljanska mladina, ki je v vzgoji in pouku zelo zanemarjena, zopet posecati nedostaten pouk, kar se dogaja na veliko škodo najnedolžnejših že štiri leta. 2. Pri vojaških oblastih naj posredujejo za oprostitev onih učiteljev, ki so morali takoj po sklepu šolskega leta v vojaško službo. Oprosti naj se tudi ostali del ljubljanskega učiteljstva, ki naj nastopi učitelj-

sko službovanje gotovo dne 15. septembra; sicer bi bila uvedba takozvanega normalnega pouka brez učiteljev z otvoritvijo šolskih poslopij iluzorna — zato: a) ker ljubljansko učitelstvo ne more prevzeti pod sedanjimi aprovačnimi razmerami na noben način več poučevanja v dveh razredih, kajti tudi ljubljanski učitelj ima pravico živeti samo enkrat na svetu; b) tak pouk mu vzame še ostali del telesnih sil, da ni tako postopanje več v interesu uspešnega poučevanja šoloobiskujoče mladine in obremenjuje po nepotrebnem in po krivdi drugih pokojninski fond; c) v dveh razredih se učitelj prehitro izčrpa in ni več garancije za dober in uspešen pouk. 3. Šolska oblast mora s prihodnim šolskim letom nastavljeni na deških šolah od vstetega tretjega razreda dalje samo moške učne moči; učiteljice naj poučujejo v prvih dveh razredih. Vsem je znano, da jim v višjih razredih ni mogoče vzdržati discipline vsled vojnih razmer tako pokvarjene mladine. 4. Starši in namestniki šoloobiskujoče mladine se pozivljajo, da store potom svojih političnih in izobraževalnih društev primerne korake v dosego rednega in uspešnega pouka. Tak pouk zahteva: a) Korist in skrb mobiliziranega očeta; b) nezmožnost mater nadzorovati razposajene otroke, ker jih ali ne ubogajo ali nimajo časa jih vzgajati. — Polovica takih skrbi in odgovornosti odpade z urejenim poukom. 5. S temi predlogi in načrti, ki se objavijo v časopisu in predložijo potom učiteljskih organizacij na merodajna mesta, se oddolži ljubljansko učitelstvo svoji vesti in vzvišeni nalogi ter bi stopalo radevolje s prihodnim šolskim letom na trudapolno delo. 6. Učitelji smo fizični in psihični delavci. Prosimo mestni magistrat, deželni odbor in c. kr. deželno vladu, da nas podpirajo in nam dajejo na razpolago živila po cenah, ki ne smejo presegati nikdar našega finančnega položaja. Slavna deželna vlada se nadalje prosi za nujno vpeljavo in strogo nadziranje maksimalnih cen glede živil, ker sicer pri vedno rastoči draginji vse naše doklade skoro nič ne zaležejo. 7. Ne glede na pristržene državne draginjske doklade prosimo mestni magistrat, da dovoli učitelstvu za leto 1918. enkratno občinsko doklado. Eventualni izgovori — ni kritja — ne drže. Ako so na razpolagi tisoči, milijoni, milijarde za druge namene, se najde tudi par stotakov za ljudske potrebe.

— **Huda toča** je divljala v soboto zvečer v okolici Šmarne gore, v Medvodah in sosednjih krajih.

— **Bolna živina.** V Gamelnah nad Ljubljano je obolela živina na vrančnem prisadu.

— **Hlebec kruha 200 kron.** V soboto je bil na Dunaju aretiran neki vojak v ogrski uniformi, ki je prodajal hlebec ogrskega kruha po 200 kron.

— **Zaključek mezdnege gibanja krojačev v Gradcu.** V soboto, dne 27. t. m. so bila končana mezdna pogajanja v graški krojaški obrti med podjetniki in pomočniki. Pomočniki in pomočnice so dosegle na podlagi temeljnega tarifa iz leta 1914. draginjske doklade. Pogajanja so bila dolgotrajna in večkrat je bila nevarnost, da se pretrgajo. Delavci doma dobe večje doklade kakor delavci v delavnicah, in dobe pa posebno doklado za potrebsčine, ki je doslej niso imeli. Delovni čas je bil skrajšan od deset in pol na devet in pol ur. Za damske krojače in šivilje od deset na devet ur. Ob sobotah neha delo ob 5. popoldne. Znatno je torej skrajšanje delovnega časa in pa doklada za potrebsčine delavcem na domu; predvsem pa uvrstitev šivilji, ki doslej niso bile zapopadene v mezdnih pogodbah. Največ so pridobile v tem gibanju šivilje.

— **Graški tramvajski uslužbenci** so sklenili, da pričnejo dne 1. avgusta štrajkati, ako jim tramvajška družba do takrat ne zviša plač.

— **Znamenje časa.** Hrvatski ban je izdal naredbo, po kateri so prepovedani vsi gledališki in kinematografski lepaki in letaki, in sicer radi pomanjkanja papirja.

— **Shod dunajskih uslužbencev električne cestne železnice.** V petek se je vršil na Dunaju številno obiskan shod uslužbencev cestne železnice na Dunaju; na shodu je poročalo več poslancev, ki so pozivljali prizadete, da se trdno organizirajo in ne popuste v svojih zahtevah. Plače uslužbencev cestne železnice so tako majhne, da morejo uslužbenci plačevati z njimi komaj vsakdanjo hrano; kje pa je obutev in obleka? Osojbe električne cestne železnice je v poznih urah odšlo navdušeno in odločno za svoje pravične zahteve s shoda.

— **Zaradi nesrečne ljubezni** je skočil v Trstu s četrtega nadstropja neki Jakob Cavalieri, star 22 let, in se je težko poškodoval. Prepeljali so ga v bolnico. Bil je namreč vojaški begunec. Njegova ljubica, Ginetta M., zaradi katere je hotel v smrt, ga je tako spravila v bolnišnico, po bolnišnici pa v zapor. V drugo si ta revež pač poišče pametnejšo ljubico.

— **Letalni stroj smrtno ponesrečil pet oseb.** V Schönbachu v Šleziji se je pripetila strašna nezgoda. Ko je odhajal od tam letalni stroj, se je prirnilo na stotine oseb tako blizu stroja, da je zadel vanje in jih pri tem pet ubil. Več oseb je bilo poškodovanih in so jih morali odpeljati v bolnico.

— **Poraba municije v svetovni vojni.** Tako-le piše vojaški strokovnjak: V vseh šeststo bojih nemško-francoske vojne 1870./71. je oddala nemška infanterija 220 milijonov in artiljerija okoli 700.000 strelcev. To so števila, ki so v primeri z današnjimi skoro bajno majhna. Že za časa velike ofenzive leta 1915. je znašala poraba municije na nemški in sovražni strani okoli 300.000 artiljerijskih stre-

lov. Danes prekašajo bitke v obilni meri to visoko število. Začetkom poletne ofenzive so postreljali Angleži več municije kot pa v prvih enajstih mesecih vojne in le v enem dnevu zadnje veleofenzive so porabili več municije kot pa so jo mogli izdelati v enajstih vojnih mesecih. Verdunska bitka je zahtevala na obeh straneh okoli enega milijona izstrelkov — tekem enega dneva! Ne moremo pojmiti, koliko kilogramov jekla in kovine sploh, je posejanega v dolgih mesecih vojne po bojnih poljanah. Ako bi hoteli zvoziti ono množino kovine, ki jo je zahtevala samo verdunska bitka, bi bilo potrebno za prevoz 135.000 železniških voz. Cena kovine, ki je posula bojno ozemlje, daleko prekaša vrednost ozemlja samega.

Vojna.

Boji v Albaniji.

Dunaj, 29. julija. Uradno se poroča: Na italijanski fronti artiljerijski boji. V Albaniji narašča sovražni pritisk. Ob kolenu reke Semeni je sovražnik petkrat zaporedom z vso silo napadel naše pozicije, a vsi napadi so se ob hrabrosti naših, od artiljerije izvršeno podpiranih čet popolnem razbili. Tudi v gonovju Mali Siloves (južno reke Devoli) so Italijani štirikrat naskočili našo črto. Njihov napor ni imel uspeha. Sovražnika smo pognali nazaj.

Težki boji na francoski fronti.

Berlin, 29. julija. Armadna skupina krajevica Ruprechta: Delni sovražni napadi severno Lyse, severno Scarpe in na severnem bregu Somme so bili gladko zavrnjeni. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: V bojnih odsekih južno Aisne je vladal dopoldne mir; popoldne je sovražnik po silni artiljerijski pripravi severno Villemontoira izvršil napad, katerega smo krvavo odbili. V noči od 26. na 27. julija smo med Ourquom in Ardre po načrtu izpraznili naše sprednje črte ter premestili obrambo v pokrajino Tardenois=Ville en Tardenois. Sovražnik našega premikanja ni opazil; 27. julija je obstreljeval še naše stare črte. Naše zadnje čete so ovirale sovražne oddelke, da bi se brez boja polastili ozmlja, katero smo opustili. Včeraj se je sovražna pehota pod varstvom močnega artiljerijskega ognja skušala prebiti do naših novih črt. Slabotni, v sprednjem bojnem polju ponameščeni oddelki so sprejeli sovražnika iz neposredne bližine s silnim ognjem iz pušk in strojníc in mu prizadejali težke izgube. Tudi naši artiljerijski in bojni letalci, ki so uspešno posegli v boj, so dobili v nastopajočih sovražnih kolonah dober cilj. Pred silnimi napadi nadmočnega sovražnika pri Fere en Tardenois se je naša posadka umaknila s predpolja na svoje črte nazaj. Ponovni sovražni naskoki so dovedli do težkih bojev. Končno smo sovražnika vrgli nazaj.

Berlin, 29. julija zvečer. Ob naših novih črtah zapadno Fere en Tardenois so se razbili vsi sovražni napadi.

Aliiranci napredujejo.

London, 29. julija. Reutenjev urad javlja, da je sovražnik definitivno opustil svojo črto pri Ouchy. Od nedelje opoldne so aliiranci napredovali na fronti 20 milj širine povprečno za dve do tri milje. Vrše se še hudi boji. Verjetno je, da se umaknejo Nemci še dalje nazaj.

Indijanci na zapadni fronti.

Ženeva, 29. julija. Kakor francosko časopisje poroča, uporablja ameriška armada v Franciji poleg zamorcev tudi Indijance rodu Apachov za poizvedovalno delovanje.

Zadnje vesti.

Seja gosposke zbornice.

Dunaj, 29. julija. Predsednik gosposke zbornice je izrekel v imenu zbornice in njenega predsedstva dr. v. Seidlerju zahvalo za njegovo vzorno vladanje. Nato je predstavil predsednik zbornice novega ministrskega predsednika barona Hussareka in nanovo imenovaná ministra Galeckega in Madejskega. Na predlog načelnika proračunske komisije pride na dnevni red razprava o proračunskem provizoriju. Na predlog Starzynskega se sklene, odkazati proračunski komisiji zakon o dajatvah za vojaške namene. Nato je govoril ministrski predsednik v. Hussarek in izjavil med drugim: Poklicani državniki naše monarhije in njenih zaveznikov so že večkrat nedvoumno naglašali, da se prizadevajo za pravičen mir, ki bi bil sprejemljiv za obe vojujoči se stranki. Dokler pa stoje naši sovražniki neomajno na stališču enostranskega diktata, moramo nadaljevati vojno z vso odločnostjo in vztrajnostjo. Monarhija sme na svojo izkušeno vojsko in svoje zaveznike popolnoma zaupati. Tako bomo dosegli dober, časten mir, in kakor sedaj tudi v miru ne bomo

osamljeni. Zveza z Nemčijo, ki se je tako sijajno izkazala v tej vojni za obe monarhiji, se bo še poglobila v zmislu trajne mirovne skupnosti. V kolikor je zveza vojnega značaja, je to posledica sovražne nasilnosti na naše države od strani entente. V zvezi z vojno in vsled nje je nastalo vse polno vprašani; v prvi vrsti vprašanje o preskrbi prebivalstva z živili in drugimi potrebščinami ter sploh vsem, česar nam danes primanjkuje vsled pritiska ententne blokade. Velikanska naloga nas čaka tudi tedaj, ko bo treba povzdigniti zopet naše gospodarstvo. Industrija mora začeti polagoma služiti zopet splošnosti. Nujne pomoči potrebujejo tudi poljedelci. Gospodarski polom je hudo posegel v družabni red naše monarhije, in bi bil uničevalno zadel predvsem srednji stan, ako ne bi bila nastopila država z izenačenjem prehrane in drugih potrebščin. Posebnega ozira je vreden naš današnji finančni problem. Preveč dobro pozna vsak številke našega državnega dolga in državnih financ sploh, ki bodo imele tako velik vpliv za skupnost kakor tudi za vsakega posameznika. Da se reši velika naloga tega važnega vprašanja, bomo potrebovali nujno sodelovanje državnega zbora. Vlada se bo prizadevala ohraniti vbodoče trajno ustavno življenje. Pri vseh svojih nalogah in prizadevanjih se bo ozirala vlada vestno na potrebe države in ji bo v tem oziru zvezda-vodnica popolna pravičnost proti vsem državnim činiteljem, pri čemer pa si bo vedno svesta onih momentov, ki se dajo izvajati iz zgodovinskega, kulturnega in gospodarskega pomena in iz zasluge za državo v njenih najtežjih dobah. Avstrija bo le tedaj dosegla svoje poslanstvo, ako bo vsem rodovom svoje narodne družine resnično skupna domovina. Do tega cilja pa bo dospela le, ako si ostane svesta, da je v nemškem narodu pravir njene kulturne moči.

Popoldne ob 5. se je seja nadaljevala. Posvetovali so se o proračunskem provizoriju, pri čemer se je razvila precej pisana debata. Baron Plener je slavil zadnji del Hussarekovega govora, ki se nanaša na nemško poslanstvo, grof Czernin pa je izjavil, da je bila odposlana znana demarša cesarja Karla rumunskemu kralju na njegov nasvet in da je le on odgovoren zanjo. Vojvoda Beaufort je govoril o resnem in nevarnem značaju finančnega položaja in pozivljaj davčno komisijo, da nadaljuje svoja dela tudi med počitnicami. Obe zbornici naj delata tozadevno vzajemno in naj tako pripravljata finančno reformo. Govorilo je nato še nekaj govornikov, nakar je sprejela zbornica proračunski provizorij in predlogo o dajatvah za vojne namene. Ko je bil tako izčrpan dnevni red, se seja zaključil; naslednje zasedanje zbornice se naznani pismenim potom.

Hussarek in nemški radikalci.

Dunaj, 29. julija. Na seji proračunskega odseka gosposke zbornice je član desnice vprašal ministrskega predsednika barona Hussareka, ali je res, da je nemškim radikalcem za glasovanje v prid sprejemu začasnega proračuna obljubil nacionalne koncesije na Češkem. Ministrski predsednik je odgovoril, da to ni res, temveč da je samo apeliral na nemške radikalce, da naj glasujejo za začasni proračun in da je s tem apelom dosegel zaželjeni uspeh.

Jesensko zasedanje poslanske zbornice.

Dunaj, 29. julija. Jesensko zasedanje poslanske zbornice, ki se bo bavilo izključno z davčnimi predlogami, bo trajalo samo 8 do 10 dni, tako da bo rešitev teh predlog mogoča še do 1. oktobra.

Izgredi na Dunaju.

Dunaj, 29. julija. Velika tržnica je ostala danes prta, ker ni bilo na razpolago živine. Oddaja mesa je bila vsled tega ustavljena. Prišlo je do izgredov. Policija je demonstrante razkropila.

Bivši ministri pred sodiščem.

Berlin, 29. julija. V Moskvi se je pričela danes sodna obravnava proti bivšima ministroma Protopopov in Maklakov. Vsi bivši ministri, ki se nahajajo v petrogrških zaporih, se prepeljejo v Moskvo, kjer se izvrši proti njim sodna obravnava.

Nov nemški poslanik v Moskvi.

Moskva, 29. julija. Državni minister dr. von Helfferich je dospel danes v Moskvo ter je prevzel vodstvo nemškega diplomatskega zastopstva.

Splošna ofenziva entente.

Ženeva, 29. julija. Pariški listi poročajo, da je imel skupni vojni posvet, ki se ga je udeležil tudi italijanski vrhovni poveljnik Diaz, dve seji. Sklepalo se je o predlogu generala Focha, naj se izvede splošna ofenziva. Hkrati z odločilno bitko na zapadu se bodo začele ofenzive pri Arhangelsku, v Sibiriji nastopita Japonska in Kitajska, ofenzive v Italiji, na Balkanu in v Mezopotamiji. Še letos se hoče izsiliti odločitev in se izogniti novi zimski vojni. Londonski »Daily Telegraph« javlja, da se bo usoda sveta odločila, preden odpade listje, a mogoče že preden bo spravljena jesenska žetev.

Ententa zahteva vojno odškodnino.

Rotterdam, 29. julija. Ugledna angleška revija »National Review« poroča, da bo ententa zahtevala od

Nemčije 2000 milijard vojne odškodnine. Ta svota se mora zavarovati po bogatih nemških mineralnih zakladih. Wilson je, kakor omenjeni list z zadovoljstvom povdarja, tej zahtevi pritrtil.

Stavka na Angleškem.

London, 29. julija. Na raznih shodih so se mehaniki odločili za nadaljevanje stavke, druge delavske skupine pa so deloma za to, da se z delom zopet prične ter sporna vprašanja izroče v rešitev komisiji narodnega delavskega sveta.

London, 29. julija. Stavka v Coventry je končana. Delavci so šli zopet na delo.

Amerikanci za Italijansko fronto.

Lugano, 29. julija. »Corriere della sera« poroča, da so ameriški oddelki za italijansko fronto dne 22. julija odpluli iz bostonskega pristanišča. Večim delom so to pionirske čete in tehnične formacije z ameriško artillerijo.

Aprovizacija.

Oddaja mesa. Jutri v sredo 31. t. m. se bo oddajalo za vso Ljubljano po 10 dkg mesa na osebo.

Meso na zelene izkaznice B štev. 1 do 1400. Stranke z zelenimi izkaznicami B štev. 1 do 1400 prejmejo goveje meso po znižani ceni v sredo, dne 31. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red od pol 2 do 2 štev. 1 do 200, od 2 do pol 3 štev. 201 do 400, od pol 3 do 3 štev. 401 do 600, od 3 do pol 4 štev. 601 do 800, od pol 4 do 4 štev. 801 do 1000, od 4 do pol 5 štev. 1001 do 1200, od pol 5 do 5 štev. 1201 do 1400.

Krompir za IV. okraj. V sredo, dne 31. julija bo mestna azrovizacija razdeljevala pri Mühleisnu na Dunajski cesti krompir za vse stranke IV. okrja na nova zelena izkazila za krompir, ki so jih pravkar razdelile krušne komisije. Določa se tale red: od 8. do 9. štev. 1 do 200, od 9. do 10. štev. 201 do 400, od 10. do 11. štev. 401 do 600, popoldne od pol 2. do pol 3. štev. 601 do 800, od pol 3. do pol 4. štev. 801 do 1000, od pol 4. do pol 5. štev. 1001 do 1200, od pol 5. do pol 6. štev. 1201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg krompirja, kilogram stane 1 krono.

Prodaja koruznega zdroba in ješprenja. Od četrta, dne 1. avgusta do vštete sobote, dne 3. avgusta se bode oddajalo na izkaznice za moko, in sicer v I. do V. okraja po četrt kilograma koruznega zdroba, kilogram stane 1 K in od VI. do X. okraja po četrt kg ješprenja, kilogram stane 1 krono.

Marmelada na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo marmelado v sredo, dne 31. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do 9. štev. 1 do 150, od 9. do 10. štev. 151 do 300, od 10. do 11. štev. 301 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 1 kg marmelade, kilogram stane 2 K.

Razno.

* **Zunanji minister Burian okrađen.** Z Dunaja poročajo, da je bil aretiran ogrski vojak Fran Hojda, ker je v družbi z dvema civilnima tovarišema ukradel zunanjemu ministru Burianu 20 kg masti, več zavojev kondenziranega mleka in 150 jajec. Hojda je obsojen na dve leti težke ječe.

* **V letu 1871. je bilo v Avstriji v prometu za 824 milijonov papirnatega denarja.** Danes za naša stariška samo mesec več.

* **Velik požar v jeklarni v Mürrzuschlagu.** V jeklarni »Phönix« v Mürrzuschlagu je eksplodirala dne 26. julija zvečer 15 cm šrapnellska granata. Peč se je razbila, okoli 7000 kg raztopljenega železa je zletelo proti stropu in začela je goriti tudi streha velikega novega poslopja. Škoda je velaka. Nekaj delavcev je močno ranjenih.

* **17letni morilec.** Pred dunajsko poroto se je vršila dne 10. julija proti 17letnemu Ervinu Gubšu razprava radi roparskega umora. Gubš je umoril nekega krojača Mallega. Gubš, ki je perverzen človek, ki ne mara za žen-

ske in je vabil v stanovanje mlade dečke, je obsojen na težko ječo 12 let.

* **Prešič z dvema glavama in dvema nogama.** Iz Preudentala poročajo, da je skotila v svinjaku tamošnje poljedelske srednje šole svinja prešička, ki ima na sredi telesa dve nogi, na srednji in zadnji strani pa po eno glavo. Žival je živela le par ur.

* **Izstopanje iz ver v Nemčiji raste.** Zanimiva so poročila o izstopanju iz ver v Berlinu v vojnem času, t. j. v času 1914 — 1917. Iz protestantovske vere je stopilo 9700 vernikov, od katoliške 2000. Leta 1914 je izstopilo 5667 protestantov, v prvem vojnem letu komaj 459; l. 1916 je stopilo v Berlinu iz vere 2021 protestantov; to število je padlo l. 1917 na 1649.

* **Koliko plača praški nadškof delavcem in koliko zahteva za mleko.** »Pondělňik« poroča: Na posestvu praškega nadškofa v Novem Rychnovu plačuje danes v petem vojskinem letu poljskim delavcem eno krono na dan. Obernem je pa zvišala uprava tega nadškofijskega posestva cene mleka na eno krono za liter.

* **Jedel je kot Bog.** Nemški delavec pisatelj I. Holec pripoveduje: Včeraj sem posetil prijatelja Edgarja. Ležal je na divanu in bral Raabovega »Lačnega pastora«. Vprašam ga, kaj da dela, a on mi odgovori: »Kosil sem v vojno kuhinji, sedaj pa čakam, kdaj mi bo slabo.« — »Tako? Jaz sem pa jedel kot sam gospod Bog.« — »Torej mi povej, kaj si vse kosil!« — »Nič.« — Sedaj je pa prijatelj rekel: »No take sorodnosti z gospodom Bogom Ti pa ne zavidam.«

* **Razno.** V Nemčiji bodo dajali za 10 kg sušenih stebel kopriv eno cevko niti. — Na Finskem je splošna lakota tudi pod meščansko vlado. Pravili so, da ne znajo živeti boljševiki preskrbeti... Če ni živil, jih pa ni! — »D. D.« poroča, da hoče letos vlada, da bi Šlezija, dasi je oddala lani le 25.000 q sena in 12.500 q slame, oddala letos 10.000 q sena in 100.000 q slame. — V Munkacsu so kaznovali židovskega rabinca na 200 K globe, oziroma 10 dni zapora, ker je dal o Veliki noči sežgati veliko množino »macesov« (židovskih velikonočnih kolačev), češ, da niso bili napravljani natančno po verskih predpisih. S tem se je izgubila velika množina najboljših pšenične moke, s katero bi se lahko v sedanji težki dobi mnogo ljudi nasitilo. — Italijanski pesnik Gabr. d' Annunzio se pripravlja na polet na Dunaj. Po poročilu »Gazette di Venezia« je že napravil poizkusni polet, ki je trajal 9¼ ure ter se je popolnoma posrečil. Letalo so mu napravili popolnoma po njegovih načrtih. — »Ill. Kur. C.« poroča, da se vrne iz Rusije v Poljsko v teh dneh 40.000 invalidov in 5000 sirot. Za reveže bo skrbelo baje ministrstvo za zdravstvo. — Tri gosi za 1480 kron! K nekemu kmetu v bližini Karlovih Var je prišel neki tam bivajoči Dunajčan in je po dolgem prerekanju kupil tri gosi, za katere je plačal ta bogati Dunajčan 1480 kron. Vse gosi so tehtale skupno 31 in pol kilograma.

* **Zaprtje sovražnih bank.** Po poročilu »Algemeen Handelsblada« iz Londona, vsebuje načrt o zaprtju sovražnih bank določilo, da se te ne morejo preje zopet odpreti kot po pretku petih let po vojni.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Petelan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

V založbi »Slovenske Socijalne Matice« je izšel propagandni spis

Demokratizem in ženstvo.

Dobiva se v vseh ljubljanskih knjigarnah. Pismena naročila sprejema »Slov. Socijaln« Matica v Ljubljani.

Cena: K 1.—, s poštnino K 1.20, 10 izvodov skupaj K 9.—, pri naročilih čez 20 izvodov 20 % popust.

Frazne zaboje

velike in male

prodaja po zmerni ceni

Konzumno društvo za Ljubljano in okolico, skladišče v Šiški, Koldvorska cesta.

Srbenje
Garje
Lišaj
Hraste

Najzanesljivejše sredstvo proti temu je

PARATOL

domače mazilo,

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno. Velik lonček K 5; rodbinski lonček K 9. PARATOL-PRAŠEK varuje občutljivo kožo. Škatlja stane K 3.

Oboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri Paratol delavnice lekarnarja Ulmer, BUDAPEŠTA VII—11., ROZSA UTCA 21.

Nadomestilo mila

za pranje perila, izborno penče in prekaša vse doslej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 zavoj, t. j. 5 kilogram. K 12, 1 zavoj za 10 kg 23 K. Preprodajalci dobe popust pri naročbi celega zaboja z 250 kosi. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoj 32 kosov K 14. Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18. Roza barve, 1 zavoj 24 kosov K 18. Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste. — Izvozno podjetje M. Jünker v Zagrebu 40, Petrina ul. 3/III, tel. 23-27.

SIGORIN

zatre čudovito naglo

STENICE

Vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Dobiva se povsod. Glavna razpošiljalnica: Lekarna »pri upanju« (Apotheke zur Hoffnung): Pécs 46, Ogrsko.

- GORICA - F. Batjel - LJUBLJANA -
Stolna ulica 2-4 Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska dvokolesa

še s staro prevmatiko

šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

— Delniška glavica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knjizice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju

Rezervni fond i okroglo
K 2.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje — aprovizacijske kredite —